

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 118/2017-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 14. februára 2017 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Ladislava Orosza predbežne prerokoval

- sťažnosť [REDACTED], ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8 Cdo 121, 122, 123/2016 z 23. júna 2016 a rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 7 Co 100, 101, 102/2015 z 12. augusta 2015 (vedenú pod sp. zn. Rvp 11095/2016),

- sťažnosť [REDACTED], ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 85/2016 z 22. júna 2016 a rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 3 Co 439/2014 z 24. septembra 2015 (vedenú pod sp. zn. Rvp 11098/2016) a

- sťažnosť [REDACTED], ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Cdo 5/2015 z 22. júna 2016 a rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 6 Co 341/2014 z 18. augusta 2014 (vedenú pod sp. zn. Rvp 12449/2016), zastúpených

Advokátskou kanceláriou FUTEJ & Partners, s. r. o., Radlinského 2, Bratislava, v mene ktorej koná advokát JUDr. Daniel Futej, a takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosť [REDAKOVANÉ], vedenú pod sp. zn. Rvp 11095/2016, sťažnosť [REDAKOVANÉ] vedenú pod sp. zn. Rvp 11098/2016 a sťažnosť [REDAKOVANÉ] vedenú pod sp. zn. Rvp 12449/2016 s p á j a na spoločné konanie, ktoré bude ďalej vedené pod sp. zn. Rvp 11095/2016.

2. Sťažnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 25. augusta 2016 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka v 1. rade“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 8 Cdo 121, 122, 123/2016 z 23. júna 2016 (ďalej len „uznesenie z 23. júna 2016“) a rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 7 Co 100, 101, 102/2015 z 12. augusta 2015 (ďalej len „rozsudok z 12. augusta 2015“) (vedenú pod sp. zn. Rvp 11095/2016); sťažnosť [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka v 2. rade“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 85/2016 z 22. júna 2016 a rozsudkom krajského súdu sp. zn. 3 Co 439/2014

z 24. septembra 2015 (ďalej len „rozsudok z 24. septembra 2015“) (vedenú pod sp. zn. Rvp 11098/2016) a dňa 13. septembra 2016 faxom a emailom a 19. septembra 2016 bola poštou doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka v 3. rade“, spolu ďalej len „sťažovateľky“, v citáciách aj „sťažovateľ“ alebo „sťažovatelia“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 5/2015 z 22. júna 2016 a rozsudkom krajského súdu sp. zn. 6 Co 341/2014 z 18. augusta 2014 (ďalej len „rozsudok z 18. augusta 2014“) (vedenú pod sp. zn. Rvp 12449/2016).

Zo sťažnosti vedenej pod sp. zn. Rvp 11095/2016 a z priloženej fotokópie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu z 23. júna 2016 vyplýva, že sťažovateľka v 1. rade sa v konaní pred Okresným súdom Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) proti žalovanej [Slovenskej republike, zastúpenej Národnou bankou Slovenska (ďalej aj „NBS“)] domáhala náhrady škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci“). Okresný súd rozsudkom sp. zn. 12 C 199/2011 z 5. decembra 2014 (ďalej len „rozsudok z 5. decembra 2014“) žalobu a návrh sťažovateľky na prerušenie konania a začatie prejudiciálneho konania pred Súdnym dvorom Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“) zamietol. Proti rozsudku okresného súdu z 5. decembra 2014 podala sťažovateľka v 1. rade odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým rozsudkom z 12. augusta 2015 tak, že rozsudok okresného súdu z 5. decembra 2014 potvrdil ako vecne správny. Proti napadnutému rozsudku krajského súdu z 12. augusta 2015 podala sťažovateľka v 1. rade dovolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd napadnutým uznesením z 23. júna 2016 tak, že ho odmietol.

Zo sťažnosti vedenej pod sp. zn. Rvp 11098/2016 a z priloženej fotokópie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 85/2016 z 22. júna 2016 vyplýva, že sťažovateľka v 2. rade sa v konaní vedenom pred okresným súdom pod sp. zn. 16 C 210/2011 proti žalovanej (NBS) domáhala náhrady škody podľa zákona o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci. Okresný súd rozsudkom

sp. zn. 16 C 210/2011 z 20. marca 2014 (ďalej len „rozsudok z 20. marca 2014“) žalobu a návrh sťažovateľky v 2. rade na prerušenie konania a začatie prejudiciálneho konania pred Súdny dvorom zamietol. Proti rozsudku okresného súdu z 20. marca 2014 podala sťažovateľka v 2. rade odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým rozsudkom z 24. septembra 2015 tak, že rozsudok okresného súdu z 20. marca 2014 potvrdil ako vecne správny. Proti napadnutému rozsudku krajského súdu z 24. septembra 2015 podala sťažovateľka v 2. rade dovolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd napadnutým uznesením sp. zn. 3 Cdo 85/2016 z 22. júna 2016 tak, že ho odmietol.

Zo sťažnosti vedenej pod sp. zn. Rvp 12449/2016 a z priloženej fotokópie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 5/2015 z 22. júna 2016 vyplýva, že sťažovateľka v 3. rade sa v konaní vedenom pred okresným súdom pod sp. zn. 4 C 202/2011 proti žalovanej (NBS) domáhala náhrady škody podľa zákona o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci. Okresný súd rozsudkom sp. zn. 4 C 202/2011 z 24. februára 2014 (ďalej len „rozsudok z 24. februára 2014“) žalobu zamietol a návrh sťažovateľky v 3. rade na prerušenie konania a začatie prejudiciálneho konania pred Súdny dvorom zamietol. Proti rozsudku okresného súdu z 24. februára 2014 podala sťažovateľka v 3. rade odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým rozsudkom z 18. augusta 2014 tak, že rozsudok okresného súdu z 24. februára 2014 potvrdil ako vecne správny. Proti napadnutému rozsudku krajského súdu z 18. augusta 2014 podala sťažovateľka v 3. rade dovolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd napadnutým uznesením sp. zn. 5 Cdo 5/2015 z 22. júna 2016 tak, že ho odmietol.

Ku skutkovým a právnym okolnostiam právnych vecí, ktoré boli predmetom rozhodovania v napadnutých konaniach pred okresným súdom a krajským súdom, sťažovateľky zhodne uvádzajú, že ako členovia vložili do družstva [REDACTED] [REDACTED] (ďalej len „družstvo“), peňažné prostriedky, ktoré družstvo zhodnocovalo v zmysle zákona č. 566/2001 Z. z. o cenných papieroch a investičných službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o cenných papieroch“). Družstvo túto činnosť malo vykonávať na základe verejnej ponuky majetkových hodnôt podľa § 126 zákona o cenných papieroch,

na základe zverejneného prospektu investície, ktorý schvaľuje Národná banka Slovenska. Prospekt investície bol schválený rozhodnutím Úradu pre finančný trh č. UFT-002/2002/SPI z 21. marca 2002 o schválení prospektu investície. Družstvo využívalo na zhodnocovanie peňažných prostriedkov členov a na nadobudnutie majetkových hodnôt výhradne obchodníka s cennými papiermi [REDACTED] (ďalej len „obchodník s cennými papiermi“), ktorý vykonával činnosť obchodníka s cennými papiermi podľa zákona o cenných papieroch na základe povolenia na poskytovanie investičných služieb vydaného NBS do 1. marca 2011, kedy mu NBS odobrala povolenie na poskytovanie investičných služieb. Nadobúdanie majetkových hodnôt z peňažných prostriedkov zhromaždených na základe verejnej ponuky družstva a ich spracovanie v rámci prospektu investície upravovala zmluva o správe portfólia cenných papierov podľa zákona č. 600/1992 Zb. o cenných papieroch v znení neskorších predpisov a podľa zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov, ktorú uzatvorili ako zmluvné strany družstvo a obchodník s cennými papiermi „a ktorá bola počas jej platnosti zmluvnými stranami menená a doplnená, naposledy v znení zmien a doplnení uskutočnených Zmluvou o riadení portfólia uzatvorenej dňa 2. 6. 2008“ (ďalej len „zmluva“).

Miera zhodnotenia peňažných prostriedkov vložených sťažovateľkami do družstva mala byť v súlade s prospektom investície a na základe činnosti obchodníka s cennými papiermi podľa zmluvy 8 % p. a. Nad činnosťou družstva ako vyhlasovateľom verejnej ponuky majetkových hodnôt a nad činnosťou obchodníka s cennými papiermi vykonávala dohľad podľa zákona o cenných papieroch NBS, ktorej právomoci v oblasti dohľadu vyplývajú zo zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 566/1992 Zb. o Národnej banke Slovenska v znení neskorších predpisov. Okrem týchto právnych predpisov NBS vykonávala dohľad nad družstvom a obchodníkom s cennými papiermi aj podľa zákona č. 747/2004 Z. z. o dohľade nad finančným trhom a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Sťažovateľky sa v konaniach pred okresným súdom a krajským súdom domáhali proti žalovanej (Slovenskej republike, za ktorú koná NBS) náhrady škody v presne

určených sumách, pričom tvrdili, že išlo o škodu, ktorá vznikla v príčinnej súvislosti s nesprávnym úradným postupom NBS pri výkone bankového dohľadu nad družstvom.

Sťažovateľky v konaniach pred okresným súdom argumentovali, že peňažné prostriedky každá z nich do družstva „vkladal výhradne a len z dôvodu, že sa spoľahol na to, že Družstvo a aj Obchodník s CP sú subjekty, nad ktorými je vykonávaný dohľad Národnou Bankou Slovenska a tak, že bude zabezpečené ich riadne fungovanie a tým budú nielen ochránené jeho peňažné prostriedky, ale aj budú zhodnotené v garantovanej výške... Sťažovateľ poukazuje na skutočnosť, že nemal vedomosť o tom, že môže dôjsť ku škode na jeho investícii. Ako uvádzalo Družstvo, obchodník s CP mu počas trvania zmluvy predkladal vyúčtovania, ktoré nenasvedčovali neplnenie jeho záväzkov zo Zmluvy, s obsahom vyúčtovaní Družstvo ubezpečoval, že zhodnocovanie vkladov, ktoré Družstvu zverili členovia u Obchodníka s CP prebieha v dohodnutej výške. Takéto ubezpečenie vyplývalo okrem iného aj z toho, že si Obchodník s CP vyúčtoval za činnosť podľa Zmluvy odmenu vo výške zhodnotenia portfólia Družstva obchodníkom s CP nad zmluvne dohodnuté 8 %-né zvýšenie hodnoty portfólia Družstva podľa Zmluvy. V dôsledku... konania subjektu finančného trhu – Obchodníka s CP... tak vznikla Žalobcovi škoda, ktorá predstavuje sumu, o ktorú sa zmenšil majetok Žalobcu, pretože túto sumu mu Družstvo nevrátilo a ani nevráti, a ktorú žalobca v predmetnom konaní preukázal predloženými dôkazmi.“.

Podľa sťažovateľiek sú rozsudky krajského súdu z 12. augusta 2015, z 24. septembra 2015 a z 18. augusta 2014 založené na skutkových a právnych záveroch, ktoré sú arbitrárne, keďže v nich nebol „... rešpektovaný ústavný príkaz minimalizovať formalistický výklad práva... NBS mala vedomosť o verejne známych skutočnostiach, že činnosťou Obchodníka s CP a Družstva vzniká bezprostredne hroziace nebezpečenstvo vzniku škody, no napriek tomu však nekonala tak, aby včas vykonala preventívne opatrenia na predchádzanie vzniku tejto škody. NBS mala prístup k všetkým informáciám v dôsledku informačnej povinnosti Družstva ako vyhlasovateľa verejnej ponuky majetkových hodnôt a to vrátane aktuálneho stavu hospodárenia Družstva. NBS vo svojom vyjadrení sama uviedla a potvrdila, že vykonávala dohľad nad dodržiavaním povinností Družstva, kontrolovala zverejnenie

schváleného prospektu investície pred začatím verejnej ponuky, aktuálnosť prospektu investície počas lehoty trvania verejnej ponuky, plnenie informačných povinností vyhlasovateľa verejnej ponuky majetkových hodnôt, splnenie povinnosti predložiť NBS pred zverejnením na posúdenie oznámenia o verejnej ponuke majetkových hodnôt, ako aj dodržiavanie ustanovenia § 126 ods. 5 Zákona o CP...

Krajský súd odvodzuje limitovaný dohľad NBS od § 129 ods. 3 Zákona o CP, ktorý bol doplnený do Zákona o CP s účinnosťou až od 1. 6. 2010. V tejto súvislosti je nevyhnutné uviesť, že uvedené ustanovenie obsahuje povinnosti vyhlasovateľa verejnej ponuky majetkových hodnôt dodržiavať schválený prospekt investície. Z tohto znenia však nemožno vyvodiť jednoznačný záver o tom, že pred jeho doplnením NBS vykonávala dohľad iba v limitovanom rozsahu. Povinnosťou NBS podľa § 137 ods. 2 Zákona o CP je a bolo zisťovanie a vyhodnocovanie informácií a podkladov o skutočnostiach, ktoré sa týkajú dohliadaných subjektov aj ich činnosti, pričom podľa § 135 ods. 1 Zákona o CP (ktorý platí v tomto znení už od 1. 5. 2007), Družstvo ako vyhlasovateľ verejnej ponuky majetkových hodnôt, ako aj Obchodník s CP patrili a patria k povinne dohliadaným subjektom zo strany NBS. Podľa § 135 ods. 2 Zákona o CP mala NBS zisťovať (čo v prípade Družstva ani Obchodníka s CP neurobila) všetky informácie a podklady o dodržiavaní resp. nedodržiavaní povolení na činnosť vydaných NBS Družstvu a Obchodníkovi s CP. Zákonný dohľad zo strany NBS bol dokonca upravený tak široko, že NBS má zisťovať informácie a podklady aj o iných rizikách, ako tých vyplývajúcich z povolenia na činnosť vrátane rizík, ktorým sú, resp. mohli byť vystavené dohliadané subjekty a v rámci nich aj Družstvo činnosťou Obchodníka s CP, vrátane rizík, ktoré mohli viesť k ohrozeniu záujmov klientov dohliadaných subjektov. Ak NBS mala informácie o celkovej činnosti Družstva, nemohla vykonávať a ani nevykonávala dohľad v limitovanom rozsahu.“.

Všeobecné sudy podľa názoru sťažovateľiek taktiež pri svojom rozhodovaní nezohľadnili „správu správcu konkurznej podstaty úpadcu - Družstva o stave konkurzu a jeho výpoveď v konaní sp. zn. 7C 206/2011...“.

Podmienkou vzniku zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom podľa § 9 zákona o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci

nie je podľa názoru sťažovateľiek, „aby poškodený preukázal bezúspešnosť vydania pohľadávky v konkurznom konaní, pretože Zákon o zodpovednosti za škodu nedefinuje uvedenú podmienku ako jednu z jej (osobitných) predpokladov. Zákon o zodpovednosti za škodu o ktorý Sťažovateľ opieral svoju žalobu, neustanovuje, nevyžaduje a dokonca ani nepripúšťa žiadne predchádzajúce vysporiadanie súkromnoprávných vzťahov, ale naopak, pripúšťa regresnú náhradu. Pokiaľ by sa pripustil názor, že prebiehajúce konkurzné konanie vylučuje podanie občianskoprávnej, či inej žaloby o náhradu škody, potom by zákon o konkurze a reštrukturalizácii fakticky suspendoval občiansky zákonník. Zákon o zodpovednosti za škodu, ako i trestný zákon, a to až do doby právoplatného skončenia konkurzného konania. Súčasne by to znamenalo, že občianskoprávna zodpovednosť, zodpovednosť štátu či trestnoprávna zodpovednosť je subsidiárna voči zodpovednosti úpadcu podľa zákona o konkurze.“.

Sťažovateľky prostredníctvom dovolaní adresovaných najvyššiemu súdu namietali porušenie práva na spravodlivý proces. Napadnuté rozhodnutia odvolacieho súdu podľa ich názoru nevychádzajú z objektívneho a komplexného posúdenia rozhodujúcich skutočností a sú založené na nesprávnych skutkových a právnych zisteniach. Podľa sťažovateľiek je namieste úvaha, že najvyšší súd „... namietaným uznesením vybočil z ústavných medzí rozhodovania príslušného orgánu ochrany práv. Svojím rozhodnutím Najvyšší súd de facto odmietol právo Sťažovateľa na súdnu ochranu... nedostatočne odôvodnil svoj záver a Sťažovateľ považuje Uznesenie Najvyššieho súdu za nedostatočne odôvodnené. Z odôvodnenia Uznesenia Najvyššieho súdu vyplýva, že podané dovolanie odmietol s poukazom na to, že dovolanie nie je prípustné, nakoľko Sťažovateľom namietaná procesná vada ako aj iné vady v danom súdnom konaní nevyšli najavo. Sťažovateľ je toho názoru, že Najvyšší súd sa dostatočne nevysporiadal s tým, čo je možné za procesnú vadu v zmysle platnej právnej úpravy považovať. Z daného odôvodnenia rovnako nie je zrejmé akých úvah sa Najvyšší súd pri odmietnutí ním podaného dovolania pridrižoval.“.

Sťažovateľky na základe uvedených skutočností navrhujú, aby ústavný súd nálezom rozhodol tak, že vysloví porušenie ich základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

napadnutými rozsudkami krajského súdu z 12. augusta 2015, z 24. septembra 2015 a z 18. augusta 2014, ako aj napadnutým uznesením najvyššieho súdu z 23. júna 2016 a napadnutými uzneseniami najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 85/2016 z 22. júna 2016 a sp. zn. 5 Cdo 5/2015 z 22. júna 2016, napadnuté rozhodnutia zruší a veci vráti krajskému súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie. Sťažovateľky si zároveň uplatnili úhradu trov konania.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

II.1 K spojeniu vecí

Podľa § 31a ods. 1 zákona o ústavnom súde ak tento zákon neustanovuje inak a povaha veci to nevylučuje, použijú sa na konanie pred ústavným súdom primerane ustanovenia Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

Podľa § 166 ods. 1 CSP v záujme hospodárnosti konania súd spojí na spoločné konanie také konania, ktoré sa pred ním začali a skutkovo spolu súvisia alebo sa týkajú tých istých strán.

Aj keď zákon o ústavnom súde nemá osobitné ustanovenie o spojení vecí, odvolávajú sa na ustanovenie § 31a ods. 1 zákona o ústavnom súde, možno aj v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ústavy použiť na prípadné spojenie vecí primerane citované ustanovenie § 166 ods. 1 CSP.

S prihliadnutím na obsah sťažností sťažovateľiek vedených ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 11095/2016, sp. zn. Rvp 11098/2016 a sp. zn. Rvp 12449/2016 a z ich obsahu vyplývajúcu právnu a skutkovú súvislosť rozhodol ústavný súd, aplikujúc citované právne normy, tak, že predmetné sťažnosti spojil do jedného spoločného konania tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto rozhodnutia.

Sťažovateľky namietajú porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutými rozsudkami krajského súdu a napadnutými uzneseniami najvyššieho súdu.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

Ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou konštatuje, že obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sú obdobné záruky, že vec bude spravodlivo prerokovaná nezávislým a nestranným súdom postupom ustanoveným zákonom. Z uvedeného dôvodu v týchto právach nemožno vidieť podstatnú odlišnosť (II. ÚS 27/07).

II.2 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutými rozsudkami krajského súdu z 12. augusta 2015, z 24. septembra 2015 a z 18. augusta 2014

Podľa § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania sa ústavnému súdu podáva písomne. Návrh musí obsahovať, akej veci sa týka, kto ho podáva, prípadne proti komu návrh smeruje, akého rozhodnutia sa navrhovateľ domáha, odôvodnenie návrhu a navrhované dôkazy. Návrh musí podpísať navrhovateľ (navrhovatelia) alebo jeho (ich) zástupca.

Podľa § 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 50 ods. 2 zákona o ústavnom súde k sťažnosti sa pripojí kópia právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo dôkaz o inom zásahu.

Ústavný súd zdôrazňuje, že viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konanie osobitne platí v prípadoch, v ktorých osoby požadujúce ochranu svojich základných práv a slobôd sú zastúpené advokátom. Z uvedeného vyplýva, že ústavný súd má v ústave a v zákone o ústavnom súde presne definované právomoci, uplatnenie ktorých je viazané na splnenie viacerých formálnych aj vecných náležitostí návrhu na začatie konania (čl. 127 ods. 1 ústavy, § 20 a § 50 zákona o ústavnom súde). Až na výnimky, ktoré v danej veci nie

sú relevantné, je ústavný súd pritom viazaný návrhom na začatie konania (§ 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde).

Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľky prostredníctvom kvalifikovaného právneho zástupcu, ktorý koncipoval sťažnosti adresované ústavnému súdu, k nim nepriložili napadnuté rozsudky krajského súdu z 12. augusta 2015, z 24. septembra 2015 a z 18. augusta 2014, proti ktorým sťažnosti v relevantných častiach smerujú.

V súvislosti s uvedeným nedostatkom ústavný súd pripomína, že ide o taký nedostatok podaní, ktorý nie je povinný odstraňovať z úradnej povinnosti. Na taký postup slúži inštitút povinného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom a publikovaná judikatúra, z ktorej jednoznačne vyplýva, ako ústavný súd posudzuje nedostatok zákonom predpísaných náležitostí podaní účastníkov konania (napr. IV. ÚS 77/08, I. ÚS 368/2010, III. ÚS 357/2010, II. ÚS 309/2010, I. ÚS 162/2010, IV. ÚS 234/2010, III. ÚS 206/2010, IV. ÚS 159/2010, IV. ÚS 213/2010, IV. ÚS 134/2010). V tejto súvislosti ústavný súd už vo svojom uznesení sp. zn. II. ÚS 117/05 z 11. mája 2005 uviedol: „Podľa § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov advokát je povinný dôsledne využívať všetky právne prostriedky, a takto chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta. Tieto povinnosti advokáta vylučujú, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je povinný vykonať advokát tak, aby také úkony boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady. Osobitne to platí pre všetky zákonom ustanovené náležitosti úkonov, ktorými začína konanie pred ústavným súdom.“ Aj v tomto ohľade naďalej zostáva v platnosti zásada „vigilantibus iura scripta sunt“, t. j. bdelym patrí právo, a to o to zvlášť, ak ide o osoby práva znalé (napr. advokáta).

Z vlastnej rozhodovacej činnosti ústavný súd zistil, že nepredloženie rozhodnutí všeobecných súdov, ktorými malo dôjsť k porušeniu sťažovateľmi označených práv podľa ústavy a dohovoru v skutkovo a právne totožných veciach, v ktorých boli sťažovatelia zastúpení Advokátskou kanceláriou FUTEJ & Partners, s. r. o., Radlinského 2, Bratislava, v mene ktorej koná advokát JUDr. Daniel Futej, už bolo dôvodom odmietnutia sťažností

z dôvodu nesplnenia zákonom predpísaných náležitostí (pozri uznesenia ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 732/2016 z 30. novembra 2016, sp. zn. I. ÚS 712/2016 z 23. novembra 2016, sp. zn. I. ÚS 711/2016 z 23. novembra 2016, sp. zn. I. ÚS 671/2016 z 9. novembra 2016, sp. zn. III. ÚS 670/2016 z 11. októbra 2016, sp. zn. III. ÚS 628/2016 z 28. septembra 2016 a sp. zn. I. ÚS 547/2016 zo 14. septembra 2016).

Ústavný súd s poukazom na uvedené, rešpektujúc svoju doterajšiu rozhodovaciu činnosť v obdobných veciach, od ktorej sa nemá dôvod odkloniť, aj v tejto veci konštatuje, že sťažnosti v častiach namietaného porušenia práv podľa ústavy a dohovoru napadnutými rozsudkami krajského súdu vykazujú také nedostatky z hľadiska absencie zákonom predpísaných náležitostí, ktoré bránia ich preskúmaniu z pohľadu splnenia hoci len procesných podmienok konania pred ústavným súdom. Z uvedeného dôvodu ústavný súd sťažnosti v častiach, ktorými sťažovateľky namietali porušenie svojich práv garantovaných ústavou a dohovorom napadnutými rozsudkami krajského súdu, odmietol už pri ich predbežnom prerokovaní z dôvodu nesplnenia zákonom predpísaných náležitostí (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

II.3 K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutými uzneseniami najvyššieho súdu z 23. júna 2016 a z 22. júna 2016 (sp. zn. 3 Co 439/2014 a sp. zn. 5 Cdo 5/2015)

Argumentácia sťažovateľiek, ktorou odôvodňujú porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutými uzneseniami najvyššieho súdu, ktorými boli ich dovolania odmietnuté ako neprípustné podľa v tom čase platného a účinného § 243b ods. 5 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) v spojení s § 218 ods. 1 písm. c) OSP, sa sústreďuje predovšetkým na „*nedostatočné odôvodnenie*“ rozhodnutí najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu. Sťažovateľky v dovolaniach proti rozhodnutiam odvolacieho súdu namietali, že nimi došlo k odňatiu možnosti konať pred súdom podľa § 237 ods. 1 písm. f) OSP, keďže tieto rozhodnutia sú založené na nesprávnych skutkových a právnych zisteniach, ktoré vychádzajú

z dokazovania, ktoré je neúplné, pričom rozhodnutia odvolacieho súdu sú nepreskúmateľné a arbitrárne. Sťažovateľky rovnako namietali, že rozhodnutia odvolacieho súdu vychádzajú z nesprávneho právneho posúdenia, čím je daná existencia vady podľa § 241 ods. 2 písm. c) OSP, resp. tzv. inou vadou podľa § 241 ods. 2 písm. b) OSP.

Z už citovaného § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Vychádzajúc z obsahu sťažností, ústavný súd v rámci predbežného prerokovania podrobil napadnuté uznesenia najvyššieho súdu prieskumu z ústavne významných hľadísk, pričom sa sústredil na posúdenie, či sa najvyšší súd ústavne akceptovateľným spôsobom vysporiadal s dovolacími námietkami sťažovateľiek, ktorými odôvodňovali prípustnosť dovolania v súlade s § 237 ods. 1 písm. f) a § 241 ods. 2 písm. b) a c) OSP, sledujúc pritom skutočnosť, či nemožno sťažnosti v tejto časti považovať za zjavne neopodstatnené.

V súvislosti s preskúmaním napadnutých uznesení najvyššieho súdu ústavný súd poukazuje v prvom rade na svoju ustálenú judikatúru, v ktorej opakovane zdôrazňuje, že otázka posúdenia, či sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí v zásade do výlučnej právomoci najvyššieho súdu, nie do právomoci ústavného súdu. Otázka posúdenia prípustnosti dovolania je otázkou zákonnosti

a jej riešenie samo osebe nemôže viesť k záveru o porušení označených práv sťažovateľa (napr. II. ÚS 324/2010).

Najvyšší súd v napadnutých uzneseniach najprv preskúmal procesnú prípustnosť dovolaní proti napadnutým rozsudkom krajského súdu podľa § 238 ods. 1 až 3 OSP, pričom dospel k záveru, že dovolanie z týchto dôvodov nie je procesne prípustné. Následne preskúmal dovolania proti napadnutým rozsudkom krajského súdu s prihliadnutím na § 242 ods. 1 druhú vetu OSP aj z dôvodov uvedených v § 237 OSP, a to predovšetkým z dôvodu existencie prípadnej vady podľa § 237 ods. 1 písm. f) OSP, ktorej sa sťažovateľky dovolávali. Najvyšší súd následne uviedol definíciu vlastnú dovolaciemu dôvodu podľa označeného ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku a v konkrétnostiach k námietkam sťažovateľiek o tom, že napadnuté rozsudky krajského súdu sú nepreskúmateľné a založené na nesprávnych skutkových a právnych zisteniach, ktoré vychádzajú z vykonaného dokazovania okresného súdu, ktoré je neúplné, v napadnutom uznesení sp. zn. 5 Cdo 5/2015 z 22. júna 2016 uviedol:

«Pokiaľ žalobkyňa namieta, že postup súdu v procese zisťovania skutkových podkladov pre rozhodnutie nebol správny, dovolací súd uvádza, že v prípade neúplnosti alebo nesprávnosti skutkových zistení a skutkových záverov nejde o nedostatok, ktorý by bol v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu považovaný za dôvod zakladajúci procesnú vadu konania v zmysle ustanovenia § 237 ods. 1 písm. f) O. s. p. (vid' tiež R 42/1993, R 37/1993, R 125/1999, R 6/2000 a rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 2 Cdo 130/2011, 3Cdo 248/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011 a 7 Cdo 38/2012)... Neúplnosť alebo nesprávnosť skutkových zistení môže prípadne viesť k tzv. inej procesnej vade konania majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b) O. s. p.); vadu takej povahy ale možno úspešne uplatniť iba v procesné prípustnom dovolaní (o tento prípad ale v danej veci nejde). Sama tzv. iná vada prípustnosť dovolania nezakladá.

Súd nie je viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (vid' § 120 ods. 1 O. s. p.), a nie účastníkov konania. Postup súdu, ktorý v priebehu konania nevykonal všetky účastníkom navrhované dôkazy alebo vykonal iné dôkazy na zistenie

skutkového stavu, nezakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p., lebo týmto postupom súd neodňal účastníkovi možnosť pred súdom konať (porovnaj R 37/1993 a R 125/1999).

Ani nesprávne vyhodnotenie dôkazov nie je vadou konania v zmysle § 237 ods. 1 O. s. p. Pokiaľ súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu nesprávne, táto skutočnosť ale sama osebe nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 237 ods. 1 O. s. p. (vid' tiež napríklad uznesenia najvyššieho súdu sp.zn. 1 Cdo 85/2010 a 2 Cdo 29/2011)...

Dovolatel'ka svoju argumentáciu o existencii vady v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p. založila tiež na tvrdení, že rozhodnutia súdov sú nepreskúmateľné, nedostatočné a arbitrárne.

K tejto námietke dovolací súd odkazuje na stanovisko, ktoré prijalo občianskoprávne kolégium najvyššieho súdu 3. decembra 2015 a je publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, ktorého právna veta znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.“

S poukazom na citované stanovisko je vada nepreskúmateľnosti rozhodnutia namietaná dovolateľkou považovaná za tzv. inú vadu konania v zmysle § 241 ods.2 písm. b/ O. s. p., ktorá síce je relevantným dovolacím dôvodom avšak v súlade s konštantnou judikatúrou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (pozri napr. sp. zn. 3 MCdo 16/2008 a 6 Cdo 84/2010, 5 MCdo 10/2010, 3 Cdo 166/2012, 4 Cdo 107/2011) prípustnosť dovolania nezakladá. Dovolací súd môže pristúpiť k posúdeniu opodstatnenosti tvrdenia o tomto dovolacom dôvode len vtedy, keď je dovolanie z určitého zákonného dôvodu prípustné (§ 238, § 239, § 237 O. s. p.), čo však nie je prípad prejednávanej veci.

Len v mimoriadnych a ojedinelých prípadoch môže nepreskúmateľnosť rozhodnutia súdu zakladať vadu v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p., a to napríklad, ak rozhodnutie napadnuté opravným prostriedkom ako celok neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, prípadne vtedy, ak odôvodnenie napadnutého rozhodnutia má také zásadné nedostatky,

ktoré sa svojou povahou, intenzitou, významom a právnymi následkami blížia k Justičnému omylu“. Podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva totiž princíp právnej istoty môže ustúpiť iba výnimočne, a to za účelom zaistenia opravy základných väd alebo justičných omylov (pozri *Ryabykh proti Rusku*, rozsudok z roku 2003) a napravenia „väd najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“, ale nie z dôvodu právnej čistoty (pozri *Sutyazhnik proti Rusku*, rozsudok z roku 2009). Po preskúmaní spisu dovolací súd nezistil, že by v prejednávanej veci išlo o takýto extrémny prípad vybočenia z medzí ustanovenia § 157 ods.2 O. s. p., ktorý by bol dôvodom pre uplatnenie (ako výnimky) druhej vety stanoviska R 2/2016.

Potvrdzujúce rozhodnutie odvolacieho súdu (v spojení s rozhodnutím súdu prvého stupňa) spĺňa kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 157 ods. 2 O. s. p. z hľadiska formálnej štruktúry a obsahuje aj zdôvodnenie všetkých pre vec podstatných skutkových a právnych otázok.

S poukazom na vyššie uvedené dospel dovolací súd k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu nemalo za následok odňatie možnosti účastníkov konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p.»

Najvyšší súd napadnuté uznesenie sp. zn. 3 Cdo 85/2016 z 22. júna 2016 odôvodnil v relevantnej časti takmer identicky ako v napadnutom uznesení sp. zn. 5 Cdo 5/2015 z 22. júna 2016.

V napadnutom uznesení najvyššieho súdu z 23. júna 2016 sa k nepreskúmateľnosti a arbitrárnosti rozsudku krajského súdu z 12. augusta 2015 a k nesprávosti skutkových a právnych zistení – úplnosti zistenia skutkového stavu a hodnotenia dôkazov, uvádza:

«Pokiaľ navrhovateľka namietala, že rozhodnutia súdov nie sú dostatočne odôvodnené, teda že sú nepreskúmateľné, dovolací súd uvádza, že na rokovaní občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu, ktoré sa uskutočnilo 3. decembra 2015, bolo prijaté stanovisko (uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a rozhodnutí súdov...), právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov

podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“. Toto stanovisko, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 1/2016, považuje dovolací súd za plne opodstatnené aj v preskúmvanej veci. Dodáva, že obsah spisu nedáva žiadny podklad pre to, aby sa na daný prípad uplatnila druhá časť predmetnej právnej vety – dovolaním napadnuté rozhodnutie uvádza skutkový stav, ktorý považoval odvolací súd za rozhodujúci, stanoviská procesných strán k prerokúvanej veci, výsledky vykonaného dokazovania, obsah odvolania a právne predpisy, z ktorých vyvodil svoje právne názory vysvetlené v odôvodnení. Treba mať na pamäti, že konanie pred súdom prvého stupňa a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca spätosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu. Ak odvolací súd v plnom rozsahu odkáže na dôvody rozhodnutia súdu prvého stupňa, stačí, ak v odôvodnení rozsudku iba poukáže na relevantné skutkové zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie veci; rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvého stupňa. Navrhovateľka nedôvodne argumentuje, že rozhodnutie odvolacieho súdu je úplne neodôvodnené. Napokon treba dodať, že za vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv navrhovateľky.

Námietka navrhovateľky o nesprávnom prístupe súdov nižších stupňov k dokazovaniu nie je dôvodná. Súd nie je viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhnuté dôkazy. Nevykonanie dôkazov podľa návrhov alebo predstáv navrhovateľky nie je ani postupom, ktorým by jej súd odňal možnosť konať pred súdom, lebo rozhodovanie o tom, ktoré dôkazy budú vykonané, patrí výlučne súdu, a nie účastníkovi konania (§ 120 ods. 1 O. s. p.). Ak súd niektorý dôkaz nevykoná, môže to viesť nanajvýš k jeho nesprávnym skutkovým záverom, a teda v konečnom dôsledku aj k nesprávne rozhodnutiu, nie však k zmätočnosti rozhodnutia (pozri napr. aj rozhodnutia uverejnené v Zbierke rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky pod č. 37/1993 a pod č. 125/1999).

Pokiaľ ide o námietku navrhovateľky spochybňujúcu úplnosť zistenia skutkového stavu veci, či nesprávnosť skutkových zistení, treba uviesť, že v zmysle ustanovenia § 241

ods. 2 O. s. p. dôvodom dovolania nemôže byť samo osebe nesprávne skutkové zistenie. Dovolanie totiž nie je „ďalším“ odvolaním, ale je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným na nápravu len výslovne uvedených procesných (§ 241 ods. 2 písm. a/ a b/ O. s. p.) a hmotnoprávných (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.) väd. Preto sa dovolaním nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvého a druhého stupňa, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania.

Z obsahu dovolania navrhovateľky je zrejmä jej námietka, že súdy nesprávne vyhodnotili výsledky vykonaného dokazovania. Dovolací súd poukazuje na to, že nesprávne hodnotenie vykonaných dôkazov nie je uvedené medzi prípustnými dôvodmi dovolania, ktoré sú vymedzené v ustanovení § 241 ods. 1 písm. a/ až c/ O. s. p. Pre tento záver svedčí i ustanovenie 243a ods. 2, veda druhá O. s. p., ktoré ustanovuje, že dovolací súd nevykonáva dokazovanie... Súd rozhodujúci o dovolaní nepreskúmava správnosť a úplnosť skutkových zistení, a to už len z toho dôvodu, že v konaní o tomto opravnom prostriedku nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy; na rozdiel od súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu totiž nemá možnosť dôkazy sám vykonávať (§ 243a ods. 2 veta druhá O. s. p.). Keď najvyšší súd nemôže vykonávať dokazovanie, tak nemôže iba na základe súdnych spisov, preskúmať správnosť hodnotenia dôkazov súdom, lebo si nemôže pre svoje rozhodnutie zabezpečiť rovnaké podklady a predpoklady doplnením alebo zopakovaním dokazovania, aké mal súd, ktorý dôkazy hodnotil.

K námietke navrhovateľky, že v konaní došlo k tzv. inej (v § 237 O. s. p. neuvedenej) vade konania majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, dovolací súd uvádza, že pokiaľ k vade tejto povahy došlo (dovolací súd sa touto otázkou nezaoberal), nemohla založiť prípustnosť dovolania, lebo nejde ani o znak alebo atribút rozsudku uvedeného v ustanovení § 238 O. s. p., proti ktorému je dovolanie prípustné, ani o procesnú vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 O. s. p.»

K existencii vady spočívajúcej v nesprávnom právnom posúdení veci krajským súdom najvyšší súd v napadnutých uzneseniach uviedol:

„Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo

ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantný dovolací dôvod v tom zmysle, že ho možno uplatniť v procesné prípustnom dovolaní (viď § 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.), samo nesprávne právne posúdenie veci ale prípustnosť dovolania nezakladá (viď tiež R 54/2012 a viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014). Nejde totiž o vadu konania uvedenú v § 237 ods. 1 O. s. p., ani znak (atribút, stránku) rozhodnutia, ktorý by bol uvedený v § 238 O. s. p. ako zakladajúci prípustnosť dovolania.“

Vychádzajúc z citovaného, ústavný súd zastáva názor, že najvyšší súd sa v napadnutých uzneseniach ústavne konformným spôsobom zaoberal kľúčovými dovolacími námietkami, ktoré sťažovateľky uplatnili vo svojich dovolaniach smerujúcich proti napadnutým rozsudkom krajského súdu, pričom právne závery, ktoré k nim zaujal, sú primeraným spôsobom odôvodnené a zodpovedajú obsahu a zmyslu právnych noriem, ktoré najvyšší súd pri rozhodovaní o dovolaniach aplikoval. Napadnuté uznesenia najvyššieho súdu sú preto podľa názoru ústavného súdu z ústavného hľadiska akceptovateľné a udržateľné a nesignalizujú takú príčinnú súvislosť medzi nimi a sťažovateľkami označenými právami, ktorá by zakladala reálnu možnosť vysloviť ich porušenie po prípadnom prijatí sťažností na ďalšie konanie.

Ústavný súd poukazuje na to, že súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je povinnosť súdu akceptovať dôvody prípustnosti opravného prostriedku uvádzané sťažovateľom, v dôsledku čoho ich „nerešpektovanie“ súdom ani nemožno bez ďalšieho považovať za porušenie označeného základného práva podľa ústavy a práva podľa dohovoru. V inom prípade by totiž súdy stratili možnosť posúdiť, či zákonné dôvody prípustnosti alebo neprípustnosti podaného dovolania vôbec boli naplnené. Takýto postup a rozhodnutie dovolacieho súdu Občiansky súdny poriadok výslovne umožňuje, preto

použitý spôsob v konkrétnych prípadoch nemohol znamenať odoprenie prístupu sťažovateľkám k súdnej ochrane v konaní o mimoriadnych opravných prostriedkoch.

Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní dospel k záveru, že medzi napadnutými uzneseniami najvyššieho súdu a obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorých vyslovenia porušenia sa sťažovateľky domáhajú, neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí sťažností na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru o ich porušení. Ústavný súd preto tieto časti sťažnosti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnené.

Po odmietnutí sťažností ako celku bolo bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi uplatnenými v sťažnostiach.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. februára 2017